

ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

Ευθύς λόγος: Είναι γνώμη κάποιου που εκφράζεται άμεσα χωρίς εξάρτηση.

Πλάγιος λόγος: Είναι γνώμη κάποιου που εκφράζεται εξαρτημένη από μία φράση. Για να γίνει τούτο χρησιμοποιείται ρήμα εξαρτήσεως και ένα συνδεσμικό στοιχείο (*σύνδεσμος ότι, ως*) ή ο λόγος μετατρέπεται σε απαρέμφατο ή μετοχή.

Προτάσεις κρίσεως: Οι προτάσεις κρίσεως, μετατρέπόμενες στον πλάγιο λόγο, παίρνουν τη μορφή: **ειδικής πρότασης, ειδικού απαρεμφάτου, κατηγορηματικής μετοχής.**

Προτάσεις επιθυμίας: Οι προτάσεις επιθυμίας μετατρέπόμενες στον πλάγιο λόγο παίρνουν την μορφή: **τελικού απαρεμφάτου.**

Ευθείες ερωτήσεις: Οι ευθείες ερωτήσεις μετατρέπόμενες στον πλάγιο λόγο παίρνουν τη μορφή: **πλαγίας ερωτήσεως.**

A. Προτάσεις κρίσεως

Για να μετατραπεί ο ευθύς λόγος κρίσεως σε πλάγιο χρησιμοποιούνται τα παρακάτω ρήματα:

- 1. Λεκτικά:** Οπότε μετατρέπεται σε: **ειδική πρόταση, ειδικό απαρέμφατο.**
- 2. Γνωστικά:** Οπότε μετατρέπεται σε: **κατηγορηματική μετοχή, ειδική πρόταση, ειδικό απαρέμφατο (σπανιότερα).**
- 3. Αισθήσεως:** Οπότε μετατρέπεται σε: **κατηγορηματική μετοχή, ειδική πρόταση (σπανιότερα), ειδικό απαρέμφατο (πολύ σπάνια).**
- 4. Δοξαστικά:** Οπότε μετατρέπεται σε: **ειδικό απαρέμφατο, κατηγορηματική μετοχή (πολύ σπάνια).**

B. Προτάσεις επιθυμίας

Ο ευθύς λόγος επιθυμίας παίρνει πάντα τη μορφή **τελικού απαρεμφάτου**. Για τη μετατροπή του σε πλάγιο χρησιμοποιούνται ρήματα: **κελευστικά, ευχετικά, προτρεπτικά, βουλητικά.**

Γ. Ευθείες ερωτήσεις

Για να μετατραπεί μια ευθεία ερώτηση σε πλάγια χρησιμοποιούνται ρήματα: **ερωτήσεως, απορίας, γνώσεως, αισθήσεως, επιμελείας, φροντίδας, σκέψεως, αποπείρας.**

Οι εγκλίσεις στον πλάγιο λόγο

1. Ο πλάγιος λόγος είτε προέρχεται από κυρία πρόταση είτε από δευτερεύουσα του ευθέος λόγου **διατηρεί την έγκλιση του ευθέος λόγου** αν εξαρτηθεί από ρήμα χρόνου **αρκτικού** (ή θα πάρει τη μορφή **απαρεμφάτου ή μετοχής** αν απαιτεί τέτοια σύνταξη το ρήμα εξαρτήσεως).

2. Αν όμως εξαρτηθεί από ρήμα χρόνου **ιστορικού** συμβαίνουν τα παρακάτω εφόσον δεν πάρει μορφή **απαρεμφάτου ή μετοχής**.

α. Η οριστική και η υποτακτική (με αν ή χωρίς αν) μετατρέπονται σε **ευκτική του πлагίου λόγου** χωρίς αυτό να είναι απαραίτητο. (*Η μετατροπή γίνεται για δυο λόγους: ή για να μεταφερθεί το περιεχόμενο του πлагίου λόγου στο παρελθόν ή για να παρουσιασθεί σαν υποκειμενικό και αμφίβολο για το λέγοντα*).

β. Οι δυνητικές εγκλίσεις (δυνητική οριστική - δυνητική ευκτική) **παραμένουν αμετάβλητες.**

Σημειώσεις

Αν μια δυνητική οριστική ή ευκτική μετατραπεί σε απαρέμφατο ή μετοχή το δυνητικό **αν** διατηρείται (*δυν. απαρέμφ., δυν. μετοχή*).

Απαρέμφατο πлагίου λόγου: είναι το απαρέμφατο που βρίσκεται σε πρόταση δευτερεύουσα αντί οριστικής ή ευκτικής του πлагίου λόγου.

Κατά τη μετατροπή του ευθέος λόγου σε πλάγιο όλοι οι όροι ακολουθούν τις απαιτήσεις του πлагίου (*δηλ. αν ο ευθύς μετατραπεί σε απαρέμφατο οι όροι του ευθέος λόγου θα ακολουθήσουν την απαρεμφατική σύνταξη*).

Συνέχιση του πлагίου λόγου μετά από άνω τελεία: Πολλές φορές ο πλάγιος λόγος συνεχίζεται και μετά από άνω τελεία χωρίς το **δη**, το **ώς** και χωρίς το **ρήμα εξαρτήσεως**. Η συνέχιση αυτή γίνεται ή με **ευκτική ή με απαρέμφατο**. Η σύνδεση με τα προηγούμενα γίνεται συνήθως με το: **γάρ** ή **οὖν** ή **δέ**.

Από το «*Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής γλώσσας*» του Παν. Τζαβέλη.